

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' וירא ט"ו חשון תשפ"ב

החברותא בטאן פנימי לחברים גליון מס' 668

פנינים יקרים

וירא אליו ה' וכו' (יח, א) פרש"י לבקר את החולה, וצ"ב דאיתא בגמרא (ב"מ פז) שעד יעקב לא היה חולשה ואיך אמרו חז"ל שהקב"ה בא לבקר את החולה. אלא שהחולי של אברהם לא היה מחמת מחלה אלא שהיה יום שלישי למילתו שאז החולי היה מחמת המילה לפיכך בא הקב"ה ושאל בשלומו. (חשבה לטובה)

וירא אליו ה' באלוני ממרא וכו' (יח, א) פרש"י הוא שנתן עצה על המילה לפיכך נגלה עליו בחלקו ע"כ. וקשה מאד להבין הדבר על קדוש ומנוסה כאברהם שהוא בעצה ישאל על דבר ה' אם לעשות או לא? ואני בעניי הבנתי שכוונת אברהם הקדוש לחכמה רבה ועצומה והוא כדי להצניע בגדל חסידותו וקדושתו להתיעץ עם אנשים האלה אם יעשה או לא למען ייראה להם כי עדיין אינו מאמין גמור ואוהב אמיתי. כל זה עשה בעבור הקטין עצמו כי בהתפרסם צדקת האדם יבא קצת מהגאות בלבו והבן.

וירא אליו ה' באלוני ממרא וכו' (יח, א) פרש"י הוא שנתן עצה על המילה לפיכך נגלה עליו בחלקו ע"כ דקדקו המפרשים למה הוצרך ליקח עצה על המילה ועל העקידה לא לקח עצה מהם. אך אברהם רצה שענר אשכל וממרא יקבלו על עצמם למול מה יעשה? שאל עצה מהם ובודאי לא יתנו עצה רק אם יקבלו ג"כ על עצמן למול. בפועל רק ממרא קבל על עצמו למול ונתן לאברהם עצה ולכן זכה וירא באלוני ממרא. (תפארת שלמה)

כחם היום (יח, א) פרש"י הוציא הקב"ה חמה מגנרתיקה שלא להטריחו באורחים, ולפי שראהו מצטער שלא היו אורחים באים, הביא מלאכים עליו בדמות אנשים עכ"ל. והנה קשה הלא מכל מקום טרח בשביל המלאכים? אמנם יש לומר דהנה היה בהם המלאך רפאל שריפא אותו ולא היה לו עוד צער ודוק. (אך פרי תבואה)

והוא יושב פתח האהל כחם היום (יח, א) איתא במד"ר פתח טוב פתחת לעוברים ולשבים ע"כ. אברהם אבינו ע"ה על פי הכנסת אורחים באכילה ושתייה הקריא בפיחה שמו של הקב"ה, ועי"ז רבים השיב מעון והחזירם בתשובה כדאיתא במדרש. כשנתקרב לבוראו בתשובה מאהבה אז הזדונות נעשו לזכויות, ומסתמא המתקרבים אל אברהם למדו אורחותיו ג"כ לעשות תשובה. בשמעם תנחומי הקב"ה על שני הילדות שלא ידע את בוראו והם נעשו כמל לשנים הבאות להיות הגורם להתחזקות בתשובה ובוזה נתחזקו כל בעלי עבירות לשוב אל ה'.

וירץ לקראתם מפתח האהל וגו' (יח, ב) מהפשטות של המצוה אפשר להכיר גדולתה, למשל הכנסת האורחים של אברהם אבינו ע"ה. כשהיה מלך נביא זקן וחולה מהברית למרות זאת כשבאו האורחים גם כאשר חשב אותם לערביים רץ לקראתם בעצמו כי כל הגדול יותר מבין בותר את גדולת המצוה הרי הוא מחבב את הפשטות שבו.

וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו וירא וירץ לקראתם מפתח האהל וכו' (יח, ב) פרש"י וירא וירא ראה והתבונן עכ"ל כי לא כבני אדם המלאכים כי קודם לא ראה כלום ותירץ כשנשא את עיניו היו המלאכים נצבים עליו לכן הבין שהם מלאכים ורץ לקראתם. (מגיד תהלות)

וירא וירץ לקראתם וגו' (יח, ב) הנה ידוע דאבריו של אברהם אבינו היו בעצמם רצים כל אבר להמצוה השייך אליו (וכיון שכתבו על הפסוק וישלח אברהם את ידו ולא הלך בעצמו מובן נצטווה רק להעלותו ולא לשחטו). וכשבאו המלאכים מיד היה רץ אברהם לקראתם הבין שיפה עושה בריצה זו ובוזה הבין שגדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה.

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

שיחת הרא"ש ז"ל לא נכתב ע"י א.א.

מסוימת, וכאשר הוא מתפתה אחריה והולך בדרכה, הוא משחית את כל המידות הטובות שיש בו. וכל אחד ואחד, מהרשע הגדול עד הצדיק הגדול ביותר, צריך לעבור את ימי חייו עם המידה הרעה שטבועה בו. אל לו לאדם להשלות את עצמו שיוכל אי-פעם להשתחרר מהמידה הזו בה הוא נברא, כי זה טבעו מברייתו. וכשם שהתפוח לא יכול להיות לימון והלימון לא יכול להיות תפוח, כך האדם לא יכול לצאת מן המידה הטבועה בו מעצם בריאתו. עם המידה הזאת הוא נולד, ולעולם לא יכולים להתנער ממנה. ולמה? כי מי ברא אותו עם מידה של גנב, זה שברא את העולם, ברא אותו במדה רעה זו, הוא זה שמגרה אותו לגנוב. וכנגד זה הוא לא יוכל לשנות מאומה. הרבש"ע נתן לו את הרגש הזה לרע כדי שבאותו רגש יעבוד אותו על ידי המנעותו מלבצע בפועל את זממו.

אך אם כן הוא, שהוא לא יכול לשנות את זה, צריך להבין: וכי הרבש"ע רוצה שיגנוב? ואם כן למה בא עמו בטרונאי על הרע שלו? אכן, אנו רואים אצל יוסף הצדיק שהרבש"ע גירה בו את אשת פוטיפרע, וכאשר הוא היה בשיא המיצר שלח לו 'סיבה', את דמות דיוקנו של אביו, מכח הסיבה של דמות דיוקנו של אביו נחלשה התאוה. וזה מה שהרבש"ע רוצה מן האדם. ברגע שהרבש"ע שולח לו סיבה שמחלישה את התאוה, באותו רגע יש לו לאדם בחירה, ועל זה ה' תובע אותו - שבאותו רגע שמקבל את הבחירה יעצור את עצמו. וזו היתה גדלותו של יוסף הצדיק, שברגע שה' שלח לו את הסיבה הוא ברח, ולכן נשאר שמו יוסף "הצדיק" עד היום הזה. אבל על עצם

איך יכול יצור אנוש להשיג את הבורא? לא רק לדבר אודותיו, אלא להרגיש את מציאותו? האדם אינו יכול להשיג את מציאות הבורא אלא ממנו בעצמו ("פון זיך אליין"). האדם הוא יצור שמרמה את עצמו, כך הוא טבעו שבו נברא, ובכדי למצוא את הבורא עליו לחיות באותה בחינה של הבורא, שהוא יחיד בעולמו וחי לעצמו. ולזה יוכל לבוא רק אם יתגבר על טבעו ולא ירמה את עצמו. אך האדם אינו רוצה לבטל את עצמו כליל. תמיד הוא רוצה להשאר במשהו. וזו הסיבה שעדיין לא זכינו לגאולה.

כולם אומרים "ה' יעזור", "שיבוא המשיח", אך אינם חושבים על מה שאומרים. באופן שהם מחכים לביאת המשיח, לא יבוא המשיח. לחכות לביאת המשיח זה כמו אמא שמחכה ללידה, היא סובלת את צער ההריון, ולבסוף את יסורי הלידה, ורק אחרי כל זה היא זוכה לאור - לראות את התינוק שנולד. בכדי להגיע למשיח צריך לעבור מלחמת גוג ומגוג. יסורים כאלו שהחושך יכסה ארץ, תוהו ובוהו, ומתוך החושך הגדול הזה ניכר האור - יתרון האור מן החושך.

וזו הסיבה שלמרות שסבלנו הרבה חשכויות לאורך שנות הגלות, עד ששש מליון יהודים שנהרגו, ומאז דם ישראל נשפך כאן בארץ ללא הפוגה. למרות שעברנו כל כך הרבה חושך האור לא התגלה, ולא זכינו להתגלות האור מתוך החושך הגדול. מכיון שהאדם תמיד מרמה את עצמו.

לאמיתו של דבר, כל המידות הרעות נמצאות בכל אחד. כל אחד נברא במידה רעה

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

אדם שעובר.

כל זה בא כדי ללמד, שהאדם הוא כלום, מיוזמת עצמו ומהבנתו אינו בורח אבל מפני דמיון של פחד הוא בורח, והכל הוא הרבש"ע שמוליך אותו. אין זה מקרה שבדיוק ברגע שהולך לגנוב עובר לפניו אדם, ובדיוק מפניו הוא בורח, לא קודם. ומזה אנו יכולים למצוא את הרבש"ע, לחיות איתו, ולהדבק בו לא כמו שאומרים דרך שגרה "הרבש"ע יעזור", אמירה שנאמרת מתוך הרגל, ממה שהאמא הרגילה אותו בקטנות, ואין בה את הרצינות של הגדולים שגם הם נולדו באותו טבע רע ועבדו על עצמם.

וזה היה הענין בדוד המלך, שהקב"ה קראו "עבדי" כמו שנאמר "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו", שעבד על עצמו והפך את טבעו, עד שחשב הרגתי את היצר הרע ואמר "וליבי חלל בקרבי". היה נדמה לו שהוא כבר הרג את המדה הרעה ואיננו צריך שה' ישלח לו סיבה, דהיינו שיעבור איזה אדם ויפחד ממנו וינצל מן החטא, הוא הרגיש שהוא כל כך חזק, שיכול בעצמו להתגבר ולא לחטוא, והאהבה שהקב"ה שולח לו יש לו אליו ולא... ולכן אמר לרבש"ע "בחנני ונסני". והקב"ה שלח לו את הנסיון של בת שבע שלא יכל לעמוד בו, ומזה הוא נוכח לדעת שהוא כל כך אין, עד שיכול אפילו לחשוב שהוא משהוא. הרבש"ע רצה להראות לו שהוא "אין"... הרבש"ע שהוא בחינת "אין". ע"י הנסיון הזה ראה שהאדם הוא כלום, ואין אפילו ממי לדבר. ועל ידי זה הגיע לבחינת "דוד מלך ישראל חי וקיים" כמו הבורא שהוא חי וקיים. והגיע למדרגה יותר גבוהה ממלאך, שיכול לברוא עולמות.

המידה הרעה שיש לו הרבש"ע לא תובע אותו, כי הוא נתן לנו אותה בכדי שאת הרגש הזה שיש לו לרע לגניבה או לתאוה וכיו"ב - ינצל לעבודת הבורא ע"י שיכיר בחולשתו ויצעק אל ה' "שמרני קל" ו"זמותי בל יעבור פי". ולאחר ששמע ה' אל תפילתו ומנע ממנו ע"י סיבה את המעשה הרע והאדם עומד בתומתו לדעת זאת שה' לבדו הוא שמנע ממנו לרדת שחת ע"י טבעו הרע. ובאופן זה וע"י מידתו הרעה זוכה האדם למצוא את הבורא.

ואיך האדם מוצא אותו? הרי את הכסף שהוא רוצה לגנוב הוא רואה בעינים, את פלוני המקניט אותו ומביאו לידי כעס הוא רואה בעיניו, ואילו את הרבש"ע אינו רואה כלל. ואם כן כל עוד שאת הרגש הזה הוא חש ואילו הבורא נעלם, איך אפשר שאת הרגש הזה יהיה לו אל הרבש"ע.

אלא שכאשר הרבש"ע מגרה את האדם לגנוב למשל, הוא שולח לו מיד סיבה של אדם שעובר שם ומיד עובר רתת בליבו של הגנב, הוא מפחד שהלה מביט בו. למרות שהלה אינו חושב מאומה, הגנב מפחד ממנו או מתבייש מפניו. המצב הזה ממחיש לנו יותר מכל מה הוא האדם, שמעצמו אינו יכול להתגבר על התאוה לגנוב, אינו מתבייש מעצמו ואינו מפחד מה', ואילו כאשר יש לו דמיון שמישהו מסתכל עליו הוא מתבייש ומפחד ונמנע מלגנוב. על זה שאלו המלאכים "מה אנוש כי תזכרנו". ובדיוק בשביל זה הרבש"ע שולח לו את התאוה הזו. הוא נטע בו את הרצון לגנוב, בכדי שעל ידי זה יווכח שאין בו את הכח לעמוד נגד התאוה הזו. ולהראות לו במה הוא מתחזק? בדמיון של הפחד או הבושה מבן

המשך פנינים יקרים

וירא וירץ לקראתם מפתח האהל וישתחו ארצה (יה, ב) הגה פתח האהל קודם לו והיה לו להודיע זכירת פתח האהל ולומר וירץ מפתח האהל לקראתם. והנראה דאחך דינא דמצוה לרוץ לבית הכנסת כתב המג"א (בסימן צ) דוקא עד הבית כנסת אבל בבואו אל בית הכנסת ילך באימה וביראה כן הוא בכלל המצוות דרך מצותיך ארוץ אבל בבואו סמוך למצוה צריך לעשותו בדחילו ורחימו, לומדים זאת מאברהם אבינו כנ"ל. (אגרא דכלה)

וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו וכו' ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך וגו' (יה, ב-ג) יתכן לפרש שאברהם הכיר שהם אנשים גדולים אף כי לא ידע שמלאכים הם ולכן אמר אדוני וביקש מציאות חן. אך נראה לומר שהכיר שאין יצה"ר שולט בהם ותלה שהם חסידים שנאמר בהם ולבי חלל בקרבי (תהלים קט) (שפת אמת ליקוטים)

יקח נא מעט מים וגו' ואקחה פת לחם וגו' (יה, ד) דיוק רש"י יקח נא מעט מים ע"י שליח ואקחה פת לחם בעצמו, ולמה? אברהם אבינו היה נדמה לו שהם ערביים לא רצה להיות ברחיצת הידים להתקדשות ורק אחר שרחצו ידיהם אז והשענו תחת העץ - עץ החיים להכניסם אל הקדושה. (עבודת ישראל)

יקח נא מעט מים וגו' ואקחה פת לחם וכו' (יה, ד) יש ללמוד דעת מאברהם אבינו שבחר למסור קיחת המים לשליח כי במים אין בו שייכות כל כך ציקנות וכילות, וקיחת הלחם בחר לעשות בעצמו מחשש שהשליח פן ינהג קמצנות וציקנות. (אגרא דכלה)

ואקחה פת לחם וגו' (יה, ה) וצ"ב ואתנה פת לחם הל"ל, ויתכן על פי דברי רבנו משה אלשיך על הפסוק ויקחו לי תרומה (שמות כה) ולא כתיב ויתנו לי תרומה דבאדם חשוב חשיבה הנתינה כמו הלקיחה. גם כאן כל כך חשובים בעיניו של אברהם עד שהנתינה להם חשובה כמו הלקיחה לכך נאמר ואקחה וכו'. (נועם מגדים)

ואקחה פת לחם וסעדו לבכם אחר תעברו (יה, ה) הגה יש שני מיני אורחים אחד שבא בשביל הנאת עצמו (גשמי) ויש הבאים בהנאה רוחנית. ההולך אחר ההנאה שלו אינו נהנה רק בשעת מעשה ואח"כ אין לו שום הנאה. אבל מי שהולך אחר הנאה רוחנית-יצר הטוב אז אדרבה עיקר ההנאה שלאחר העשיה גובר. וזה שאמר אברהם אבינו אתם התכוונתם למצוה לכן אחר שתתנו מהרוחניות גם כשתעברו להיות נהנים מהשפעת המצוה. (אך פרי תבואה)

המשך פנינים יקרים - חלק א' פרשת לך לך תשל"ח - חלק א' לפרשת ואלה שמות

זה הפירוש שבכל דור יש ניצוץ של משה רבינו. כשיש אחדות, כשאוהבים את השני אפילו אם הוא שונא אותי, ומקבלים אותו כשליח מאת ה', כסיבה המעוררת לבוא לדביקות, ועל ידו אני נזכר לבוא לדביקות בה', אז נהיה בחינת ניצוץ משה רבינו. וכאשר נתאחד נזכה למנהיג כזה, ולא תהיה לו ירידה בחינת "לך רד כי שחת עמך", רק "נחית כצאן עמך ביד משה ואהרן", והיות וישאר בגדלותו זה יהיה בחינת משיח צדקינו, ואז יבנה הרבש"ע את בית מקדשינו. ונזכה במהרה בימינו אמן.

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים 91050
☎ 02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477
ניתן לקבל במייל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 ירושלים

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

